

“Ergotherapie en ADL”

Ergotherapie als actor binnen een interprofessionele aanpak van chronische zorgproblemen bij thuiswonende oudere personen

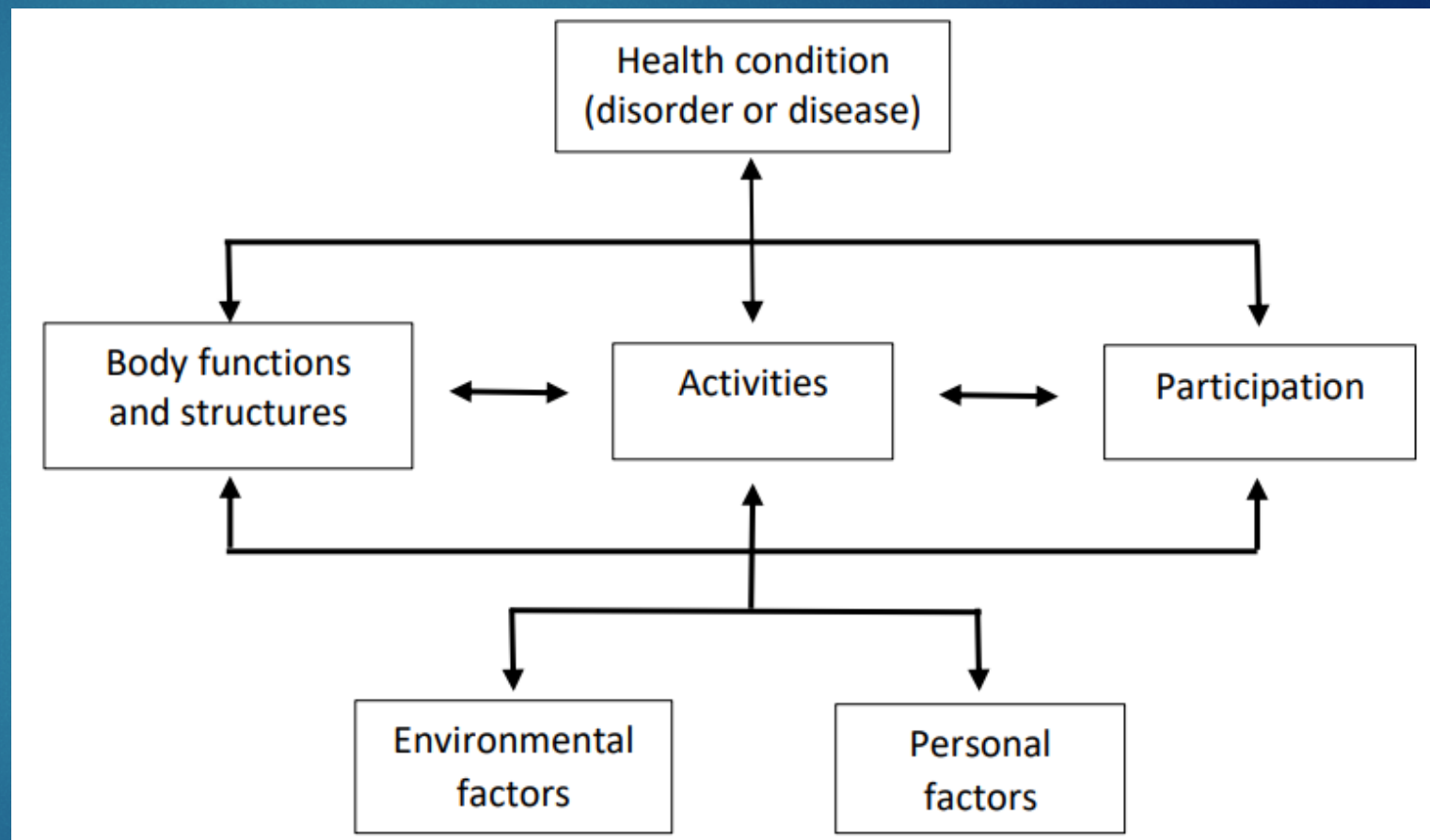
Leen De Coninck
KULeuven SqaQel
Arteveldehogeschool

Even voorstellen: Anna, 85 jaar

(Figurante)

ICF-kader (WHO, 2001)

► Introductie:

Belang wonen in eigen omgeving & woonwensen oudere personen

► ADL, what's in a name?

► Thuiswonende oudere personen ondersteunen

► Wat ergotherapie kan bieden binnen het interprofessionele team

► Conclusie

► **Introductie:**

Belang wonen in eigen omgeving & woonwensen oudere personen

► ADL, what's in a name?

► Thuiswonende oudere personen ondersteunen

► Wat ergotherapie kan bieden binnen het interprofessionele team

► Conclusie

Belang wonen in eigen omgeving

Verbondenheid met een gemeenschap

Praktische voordelen

Gevoel van identiteit

Financiële factor

(Wiles et al., 2012)

Belang wonen in eigen omgeving

Verbondenheid met een gemeenschap

Praktische voordelen

Gevoel van identiteit

Financiële factor

(Wiles et al., 2012)

Belang wonen in eigen omgeving

Verbondenheid met een gemeenschap

Praktische voordelen

Gevoel van identiteit

Financiële factor

(Wiles et al., 2012)

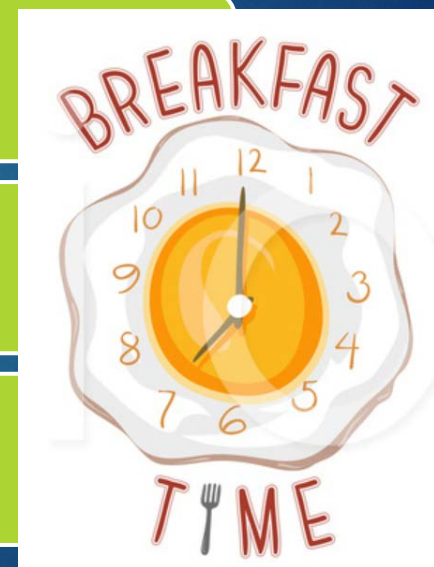
Belang wonen in eigen omgeving

Verbondenheid met een gemeenschap

Praktische voordelen

Gevoel van identiteit

Financiële factor

(Wiles et al., 2012)

Belang wonen in eigen omgeving

Verbondenheid met een gemeenschap

Praktische voordelen

Gevoel van identiteit

Financiële factor

(Wiles et al., 2012)

Wensen van oudere personen

In vertrouwde
omgeving ouder
worden en er
blijven wonen

Ambivalent
gevoel
aangaande
verhuizen

Wensen van oudere personen

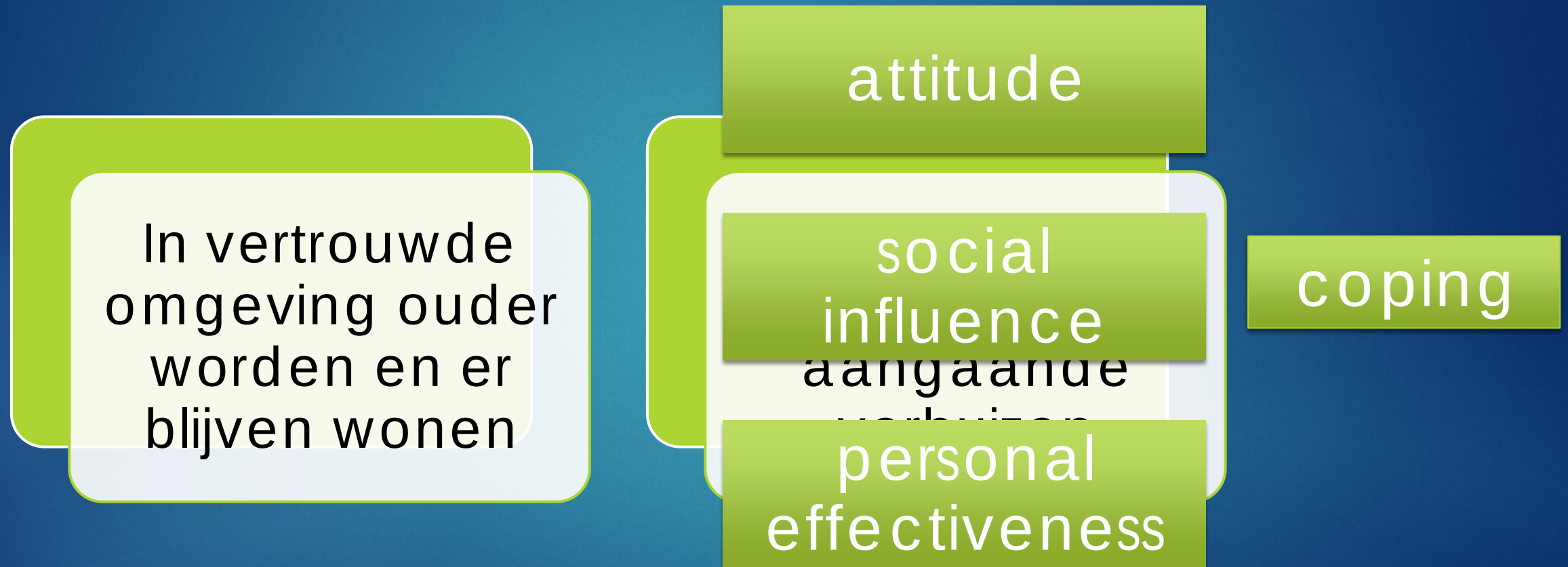
(Löfqvist et al., 2013;
De Coninck et al., 2021)

Wensen van oudere personen

In vertrouwde
omgeving ouder
worden en er
blijven wonen

Ambivalent
gevoel
aangaande
verhuizen

Wensen van oudere personen

(Löfqvist et al., 2013;
De Coninck et al., 2021)

Wensen van oudere personen

In vertrouwde
omgeving ouder
worden en er
blijven wonen

Ambivalent
gevoel
aangaande
verhuizen

Wensen van oudere personen

In vertrouwde
omgeving ouder
worden en er
blijven wonen

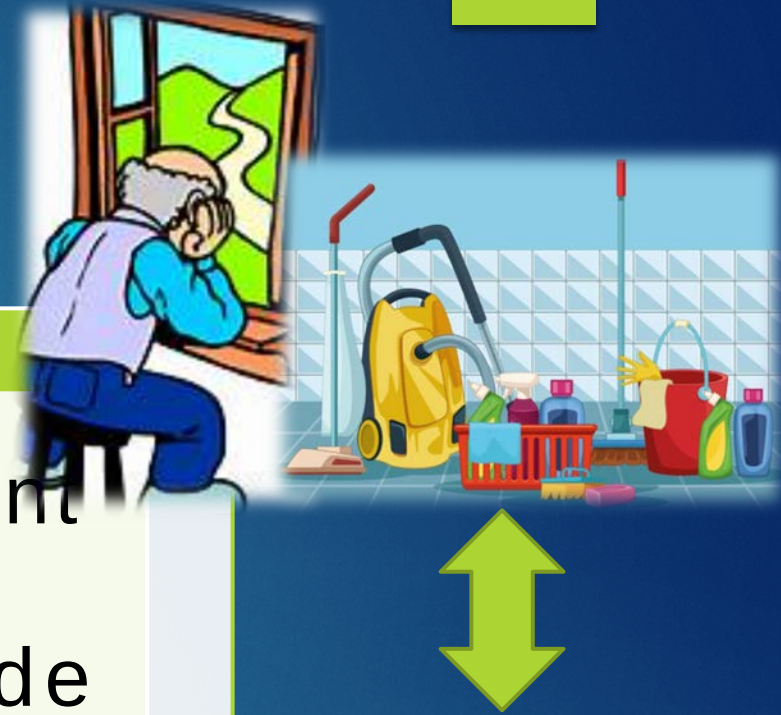
Ambivalent
gevoel
aangaande
verhuizen

Wensen van oudere personen

In vertrouwde
omgeving ouder
worden en er
blijven wonen

Ambivalent
gevoel
aangaande
verhuizen

Wensen van oudere personen

In vertrouwde
omgeving ouder
worden en er
blijven wonen

Ambivalent
gevoel
aangaande
verhuizen

(Löfqvist et al., 2013)

Wensen van oudere personen

In vertrouwde
omgeving ouder
worden en er
blijven wonen

Ambivalent
gevoel
aangaande
verhuizen

(Löfqvist et al., 2013)

► Introductie:

Belang wonen in eigen omgeving & woonwensen oudere personen

► **ADL, what's in a name?**

► Thuiswonende oudere personen ondersteunen

► Wat ergotherapie kan bieden binnen het interprofessionele team

► Conclusie

ADL

- ▶ Functionele status of capaciteit meestal vastgesteld door meten van BADL of IADL
 - ▶ BADL: basale activiteiten van dagelijks leven
 - ▶ IADL: Instrumentele activiteiten van dagelijks leven

ADL

► BADL: basale activiteiten van dagelijks leven

ADL

► IADL: Instrumentele activiteiten van dagelijks leven

ADL

- ▶ Bij milde functionele beperkingen:
BADL en IADL schalen => lage sensitiviteit

Reden:

BADL en IADL includeren geen complex dagelijkse activiteiten.

ADL

- ▶ Bij milde functionele beperkingen:
Advanced activities of daily living (AADL) bepalen
 - ▶ Werken
 - ▶ Organiseren activiteiten
 - ▶ Vrije tijdsbesteding
 - ▶ Reizen
 - ▶ Gebruik van technologie, digitale media
 - ▶ ...

► Introductie:

Belang wonen in eigen omgeving & woonwensen oudere personen

► ADL, what's in a name?

► **Thuiswonende oudere personen ondersteunen**

► Wat ergotherapie kan bieden binnen het interprofessionele team

► Conclusie

Oudere personen ondersteunen

- ▶ Dienstverlening
- ▶ Technologie
 - ▶ Smart-home technologie
 - ▶ Gebruik technologie: afhankelijk van meerdere factoren
- ▶ Ondersteunen zelfmanagement

(D'herde et al., 2021; Gochoo et al., 2021; Satariano et al., 2014; Peek et al., 2016)

Oudere personen ondersteunen

- ▶ **Dienstverlening**

Formele
dienstverlening

- ▶ **Technologie**

Informele
dienstverlening

- ▶ Smart-home technologie

- ▶ Gebruik technologie: afhankelijk van meerdere factoren

- ▶ **Ondersteunen zelfmanagement**

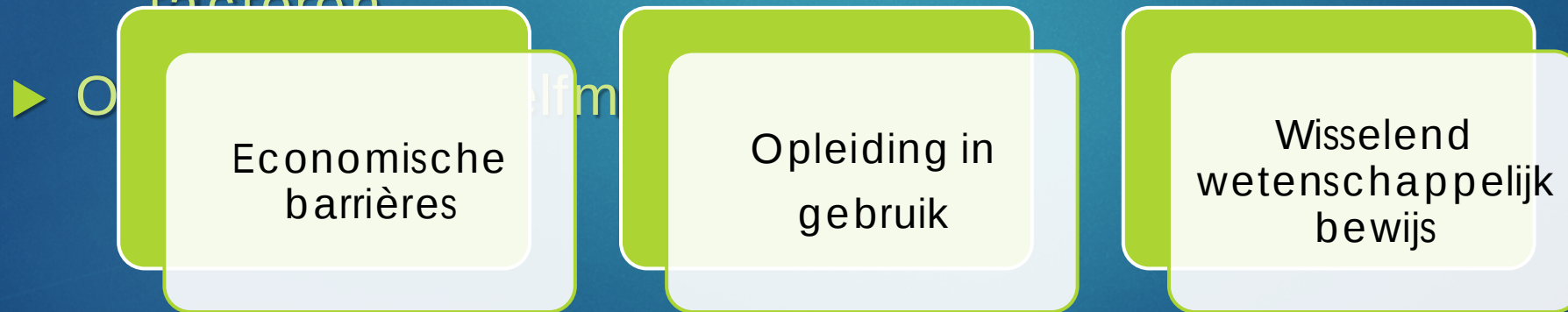
Oudere personen ondersteunen

- ▶ Dienstverlening
- ▶ **Technologie**
 - ▶ Smart-home technologie
 - ▶ Gebruik technologie: afhankelijk van meerdere factoren
- ▶ Ondersteunen zelfmanagement

(D'herde et al., 2021; Gochoo et al., 2021; Satariano et al., 2014; Peek et al., 2016)

Oudere personen ondersteunen

- ▶ Dienstverlening
- ▶ **Technologie**
 - ▶ Smart-home technologie
 - ▶ Gebruik technologie: afhankelijk van meerdere factoren

(D'herde et al., 2021; Gochoo et al., 2021; Satariano et al., 2014; Peek et al., 2016)

Oudere personen ondersteunen

- ▶ Dienstverlening
- ▶ Technologie
 - ▶ Smart-home technologie
 - ▶ Gebruik technologie: afhankelijk van meerdere factoren
- ▶ **Ondersteunen zelfmanagement**

(D'herde et al., 2021; Gochoo et al., 2021; Satariano et al., 2014; Peek et al., 2016)

Oudere personen ondersteunen

- ▶ Dienstverlening
- ▶ Technologie
 - ▶ Smart-home technologie
 - ▶ Gebruik technologie: afhankelijk van meerdere factoren
- ▶ **Ondersteunen zelfmanagement**

Effect size BADL: 0.63

Effect size IADL: 0.62

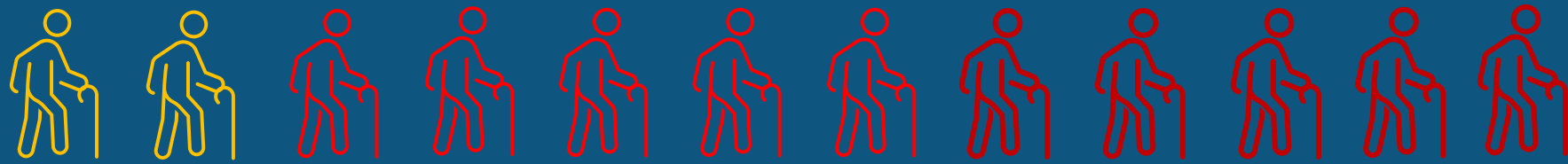

Effect size QoL: 0.83

(D'herde et al., 2021; Gochoo et al., 2021; Satariano et al., 2014; Peek et al., 2016)

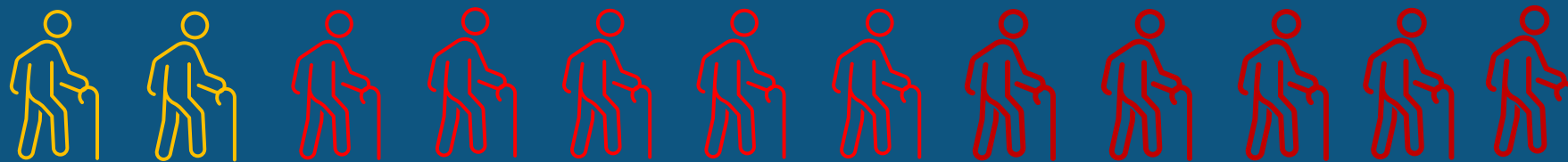
Concrete?

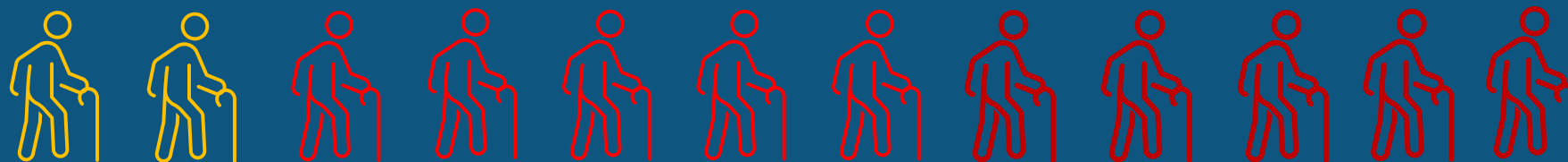
13

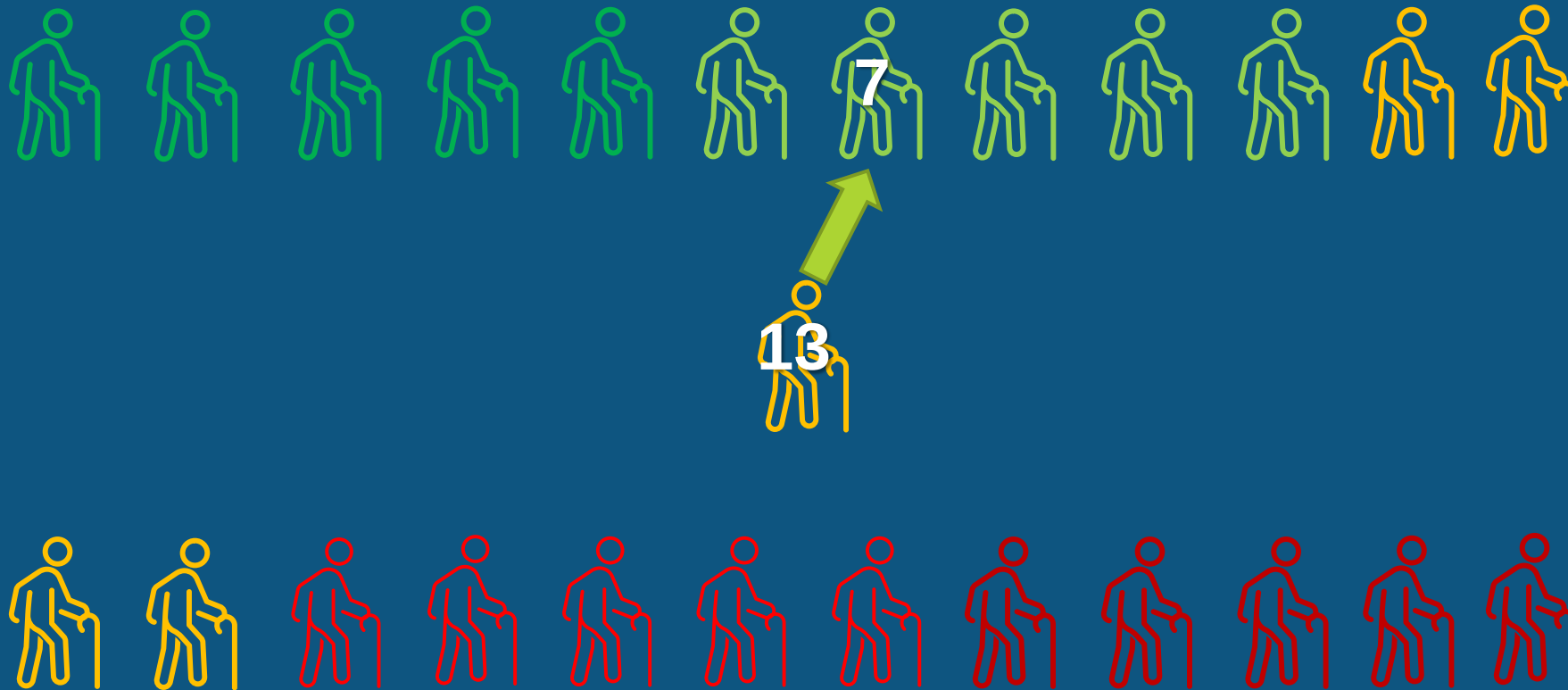
10 sessies ergotherapie + klusjesdienst + verpleegkunde

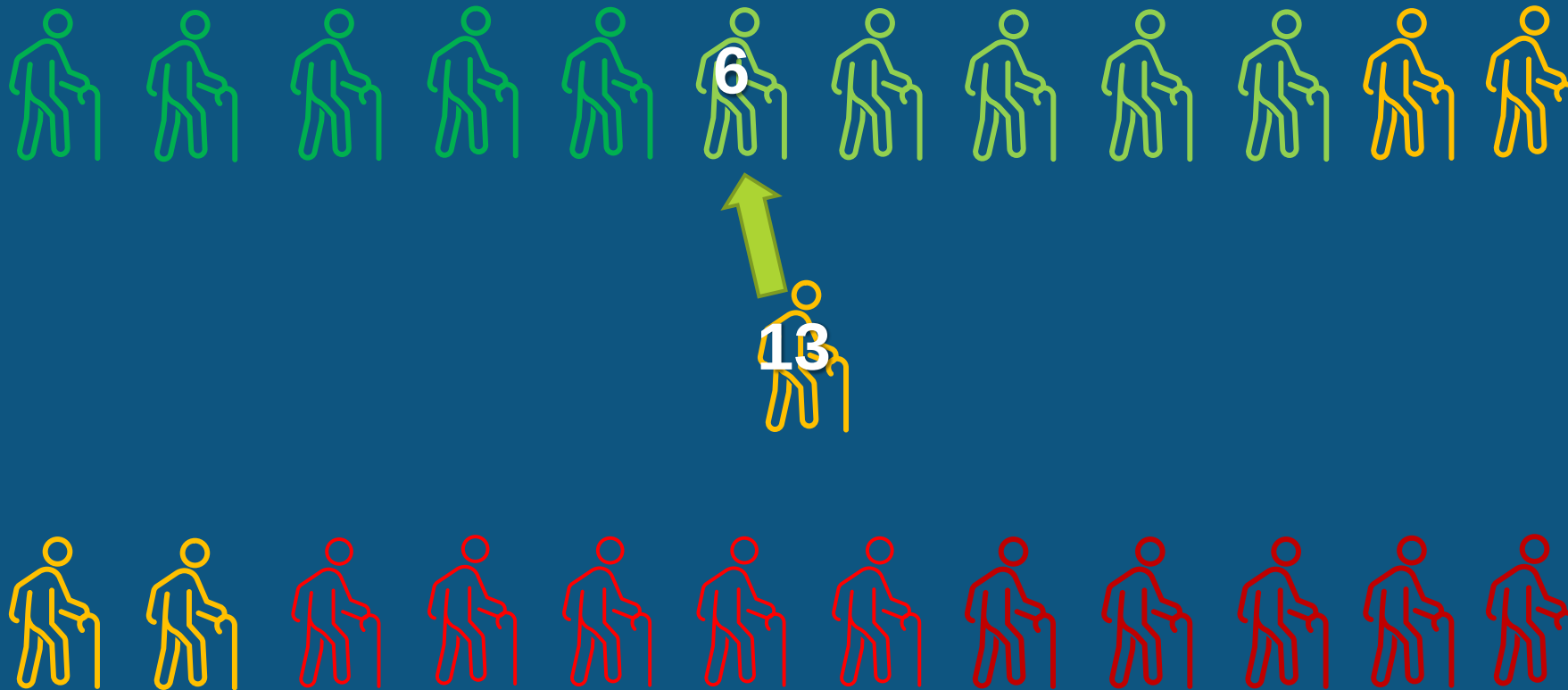
13

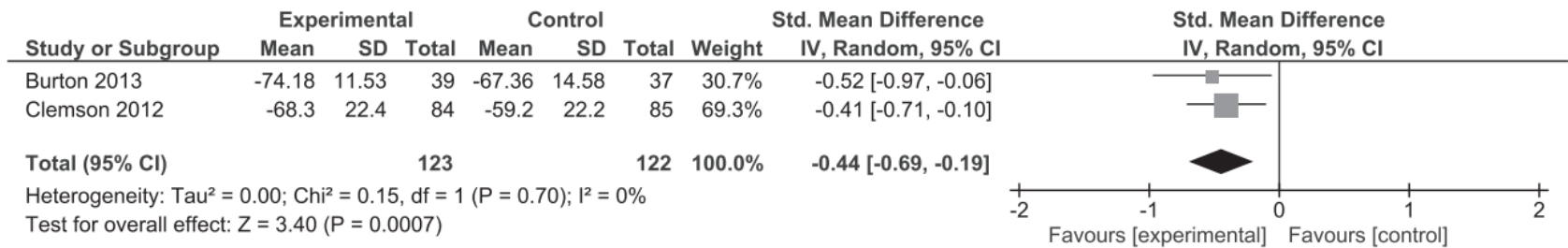

ADL (BADL en IADL)

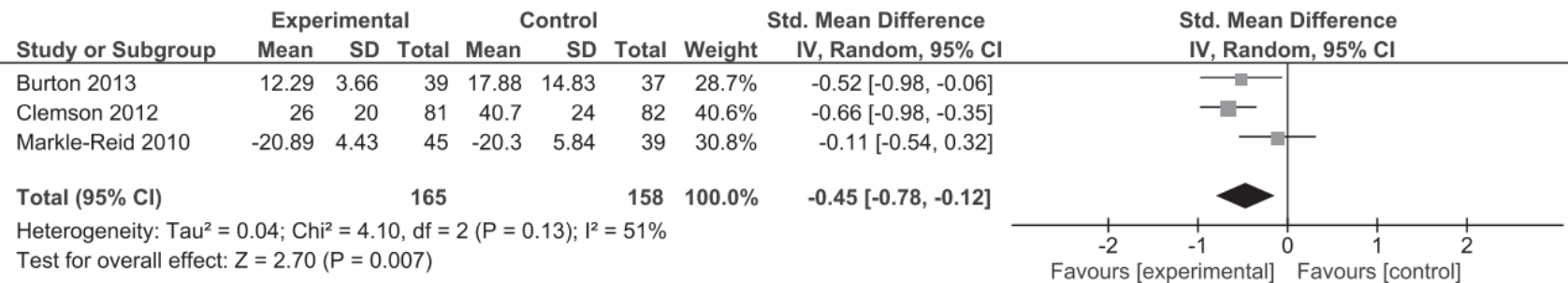

Levenskwaliteit

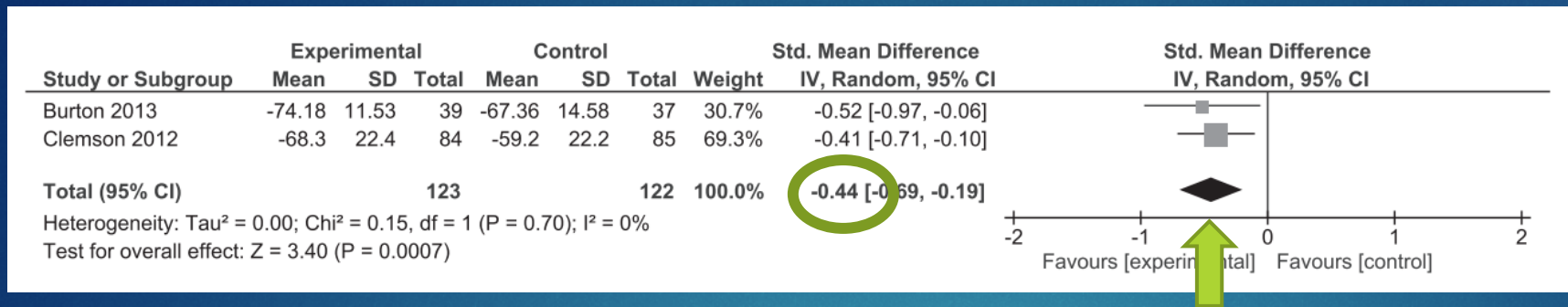
Forest plot 'sociale participatie'

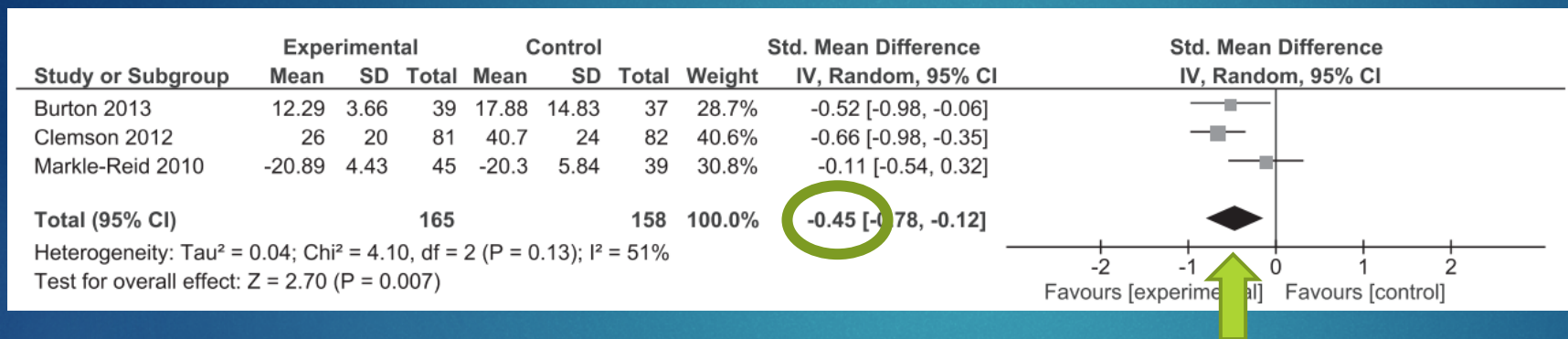
Forest plot 'mobiliteit'

(De Coninck et al., 2017)

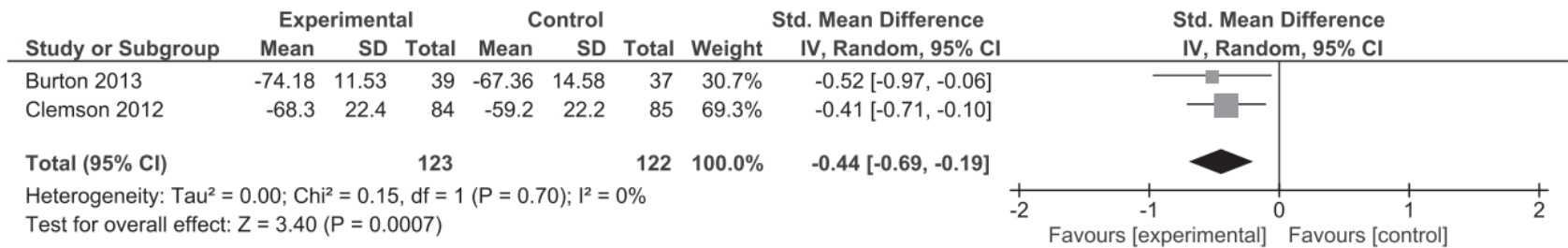

Forest plot 'sociale participatie'

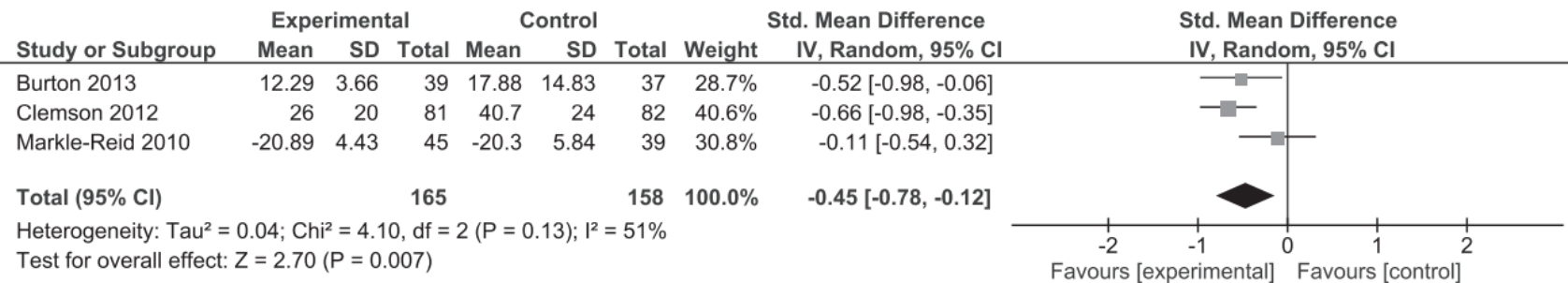

Forest plot 'mobiliteit'

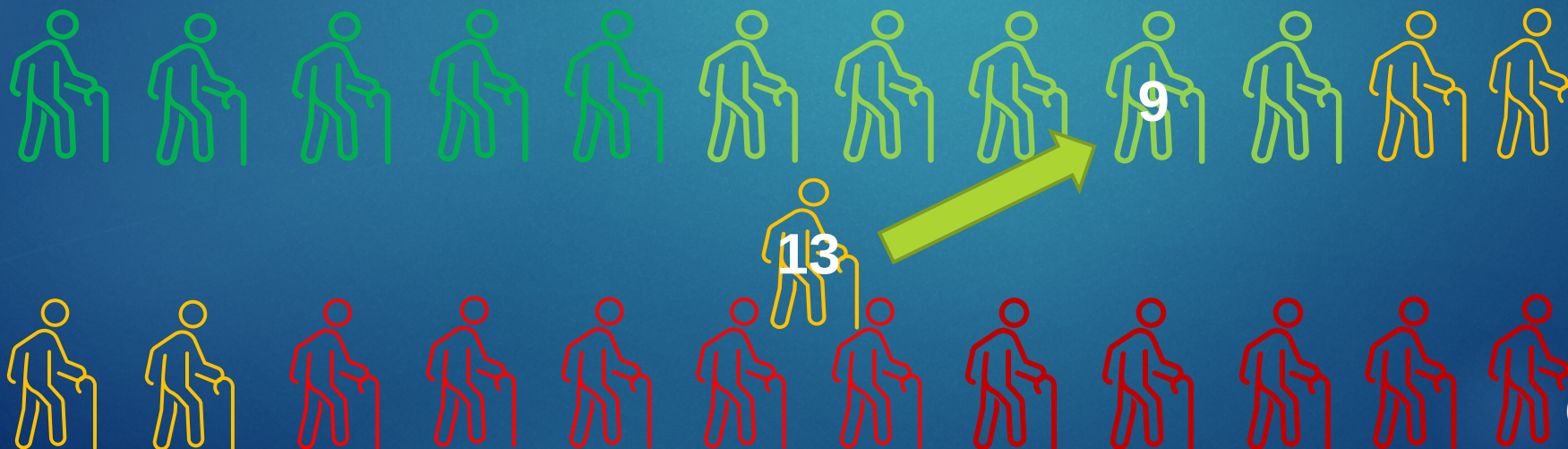

Forest plot ‘sociale participatie’

Forest plot ‘mobiliteit’

(De Coninck et al., 2017)

► Introductie:

Belang wonen in eigen omgeving & woonwensen oudere personen

► ADL, what's in a name?

► Thuiswonende oudere personen ondersteunen

► **Wat ergotherapie kan bieden binnen het interprofessionele team**

► Conclusie

Wat ergotherapie kan bieden

“Ondersteunen en verbeteren van gezondheid en sociale participatie gebruik makend van betekenisvol handelen”

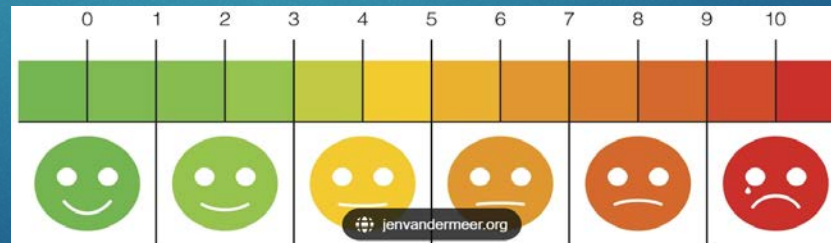
“Zichzelf overbodig maken”

Ergotherapeutische methodiek

- ▶ Interventieplan opstellen:
 - ▶ Hulpvraag
 - ▶ Analyse handelingssituatie en context
 - ▶ Gezamenlijke doelen opstellen en prioriteiten bepalen
- ▶ Interventie implementeren
 - ▶ Adviesverlening (methodeverandering, hulpmiddelen, (woning)aanpassingen)
 - ▶ Coaching
 - ▶ Training
 - ▶ Oudere persoon, mantelzorger, professional
- ▶ Continu interventie beoordelen

Hulpvraag

- ▶ Anamnestic gesprek, al dan niet gestandaardiseerd
- ▶ Vb COPM:
 - ▶ Probleem definiëring
 - ▶ Scoring belangrijkheid
 - ▶ Scoring uitvoering
 - ▶ Scoring tevredenheid met uitvoering
- ▶ VAS 10-puntsschaal

Ergotherapeutische methodiek

- ▶ Interventieplan opstellen:
 - ▶ Hulpvraag
 - ▶ Analyse handelingssituatie en context
 - ▶ Gezamenlijke doelen opstellen en prioriteiten bepalen
- ▶ Interventie implementeren
 - ▶ Adviesverlening (methodeverandering, hulpmiddelen, (woning)aanpassingen)
 - ▶ Coaching
 - ▶ Training
 - ▶ Oudere persoon, mantelzorger, professional
- ▶ Continu interventie beoordelen

BADL

- ▶ Bepalen functioneren binnen BADL:
 - ▶ Vb Barthel-Index
 - ▶ InterRAI home Care België

Barthel Index of Activities of Daily Living

Instructions: Choose the scoring point for the statement that most closely corresponds to the patient's current level of ability for each of the following 10 items. Record actual, not potential, functioning. Information can be obtained from the patient's self-report, from a separate party who is familiar with the patient's abilities (such as a relative), or from observation. Refer to the Guidelines section on the following page for detailed information on scoring and interpretation.

The Barthel Index

Bowels

- 0 = Incontinent (or needs to be given enemata)
- 1 = occasional accident (once/week)
- 2 = continent

Patient's Score: _____

Bladder

- 0 = Incontinent, or catheterized and unable to manage
- 1 = occasional accident (max. once per 24 hours)
- 2 = continent (for over 7 days)

Patient's Score: _____

Grooming

- 0 = needs help with personal care
- 1 = Independent face/hair/teeth/shaving (implements provided)

Patient's Score: _____

Toilet use

- 0 = dependent
- 1 = needs some help, but can do something alone
- 2 = Independent (on and off, dressing, wiping)

Patient's Score: _____

Feeding

- 0 = unable
- 1 = needs help cutting, spreading butter, etc.
- 2 = Independent (food provided within reach)

Patient's Score: _____

Transfer

- 0 = unable – no sitting balance
- 1 = major help (one or two people, physical), can sit
- 2 = minor help (verbal or physical)
- 3 = Independent

Patient's Score: _____

Mobility

- 0 = immobile
- 1 = wheelchair independent, including corners, etc.
- 2 = walks with help of one person (verbal or physical)
- 3 = Independent (but may use any aid, e.g., stick)

Patient's Score: _____

Dressing

- 0 = dependent
- 1 = needs help, but can do about half unaided
- 2 = Independent (including buttons, zips, laces, etc.)

Patient's Score: _____

Stairs

- 0 = unable
- 1 = needs help (verbal, physical, carrying aid)
- 2 = Independent up and down

Patient's Score: _____

Bathing

- 0 = dependent
- 1 = Independent (or in shower)

Patient's Score: _____

Total Score: _____

(Collin et al., 1988)

Scoring:

Sum the patient's scores for each item. Total possible scores range from 0 – 20, with lower scores indicating increased disability. If used to measure improvement after rehabilitation, changes of more than two points in the total score reflect a probable genuine change, and change on one item from fully dependent to Independent is also likely to be reliable.

Sources:

- Collin C, Wade DT, Davies S, Horne V. The Barthel ADL Index: a reliability study. *Int Disabil Stud.* 1988;10(2):61-63.
- Mahoney FI, Barthel DW. Functional evaluation: the Barthel Index. *Md State Med J.* 1965;14:61-65.
- Wade DT, Collin C. The Barthel ADL Index: a standard measure of physical disability? *Int Disabil Stud.* 1988;10(2):64-67.

IADL

- ▶ Bepalen functioneren binnen IADL:
 - ▶ Vb Lawton IADL-schaal
 - ▶ InterRAI Home care België

THE LAWTON INSTRUMENTAL ACTIVITIES OF DAILY LIVING SCALE

Ability to Use Telephone

1. Operates telephone on own initiative; looks up and dials numbers1
2. Dials a few well-known numbers1
3. Answers telephone, but does not dial1
4. Does not use telephone at all0

Shopping

1. Takes care of all shopping needs independently1
2. Shops independently for small purchases0
3. Needs to be accompanied on any shopping trip0
4. Completely unable to shop0

Food Preparation

1. Plans, prepares, and serves adequate meals independently1
2. Prepares adequate meals if supplied with ingredients0
3. Heats and serves prepared meals or prepares meals but does not maintain adequate diet0
4. Needs to have meals prepared and served0

Housekeeping

1. Maintains house alone with occasion assistance (heavy work)1
2. Performs light daily tasks such as dishwashing, bed making1
3. Performs light daily tasks, but cannot maintain acceptable level of cleanliness1
4. Needs help with all home maintenance tasks1
5. Does not participate in any housekeeping tasks0

Laundry

1. Does personal laundry completely1
2. Launders small items, rinses socks, stockings, etc1
3. All laundry must be done by others0

Mode of Transportation

1. Travels independently on public transportation or drives own car1
2. Arranges own travel via taxi, but does not otherwise use public transportation1
3. Travels on public transportation when assisted or accompanied by another1
4. Travel limited to taxi or automobile with assistance of another0
5. Does not travel at all0

Responsibility for Own Medications

1. Is responsible for taking medication in correct dosages at correct time1
2. Takes responsibility if medication is prepared in advance in separate dosages0
3. Is not capable of dispensing own medication0

Ability to Handle Finances

1. Manages financial matters independently (budgets, writes checks, pays rent and bills, goes to bank); collects and keeps track of income1
2. Manages day-to-day purchases, but needs help with banking, major purchases, etc1
3. Incapable of handling money0

Scoring: For each category, circle the item description that most closely resembles the client's highest functional level (either 0 or 1).

AADL

► Bepalen functioneren binnen AADL

WHODAS 2.0 covers 6 Domains of Functioning, including:

- Cognition – understanding & communicating
- Mobility– moving & getting around
- Self-care– hygiene, dressing, eating & staying alone
- Getting along– interacting with other people
- Life activities– domestic responsibilities, leisure, work & school
- Participation– joining in community activities

Analyseren verstoorde functies binnen ADL

- ▶ Analyseren van functies die verstoord zijn bij het uitvoeren van ADL:
- ▶ Assessment of Motor en Proces Skills (AMPS)
 - ▶ Gaat de functies na die nodig zijn om een dagelijkse activiteit uit te voeren
 - ▶ Activiteiten met diverse moeilijkheidsgraden
 - ▶ Hulpvrager kiest activiteit uit een aanbod
 - ▶ Motorische vaardigheden en procesmatige vaardigheden worden geanalyseerd

Context

- ▶ Fysieke context
 - ▶ Een valvrij huis, doe de test
 - ▶ VOTO
- ▶ Sociale context
 - ▶ Parter
 - ▶ Mantelzorger

e-VOTO

Elektronisch Valrisico's Opsporen in de Thuisituatie van Ouderen

Ruimtes

1 Toegang tot het huis

1.1

Het pad naar het huis ligt effen.

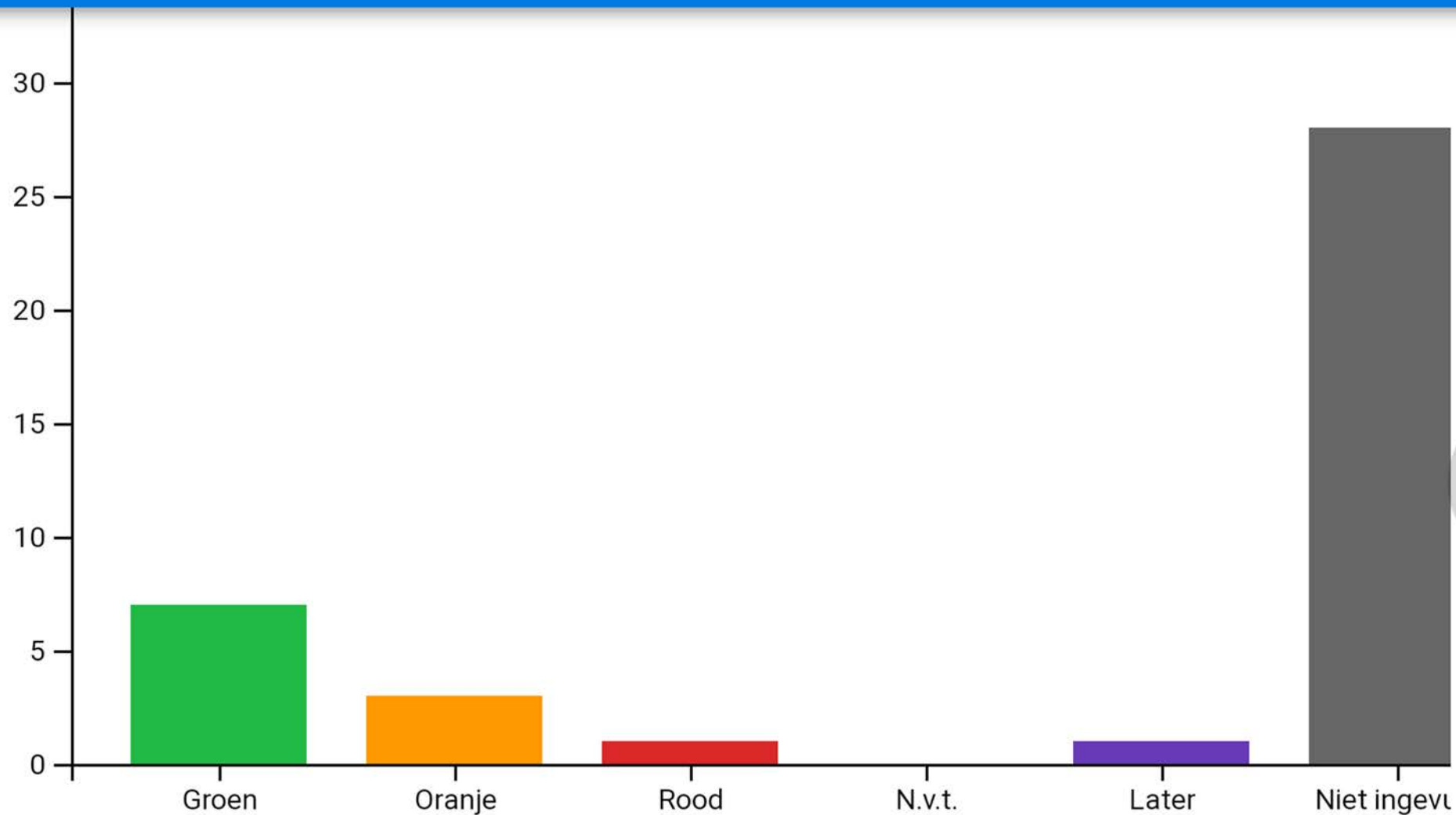

 opvolgen

e-VOTO

Elektronisch Valrisico's Opsporen in de Thuissituatie van Ouderen

► Sociale context

De grenzen van Mantelzorg

Ergotherapeutische methodiek

- ▶ Interventieplan opstellen:
 - ▶ Hulpvraag
 - ▶ Analyse handelingssituatie en context
 - ▶ Gezamenlijke doelen opstellen en prioriteiten bepalen
- ▶ Interventie implementeren
 - ▶ Adviesverlening (methodeverandering, hulpmiddelen, (woning)aanpassingen)
 - ▶ Coaching
 - ▶ Training
 - ▶ Oudere persoon, mantelzorger, professional
- ▶ Continu interventie beoordelen

Gezamenlijk doelen opstellen

- ▶ Hoe cliëntgericht doelen opstellen?

Principes van Canadian Occupational Performance Measure (COPM)

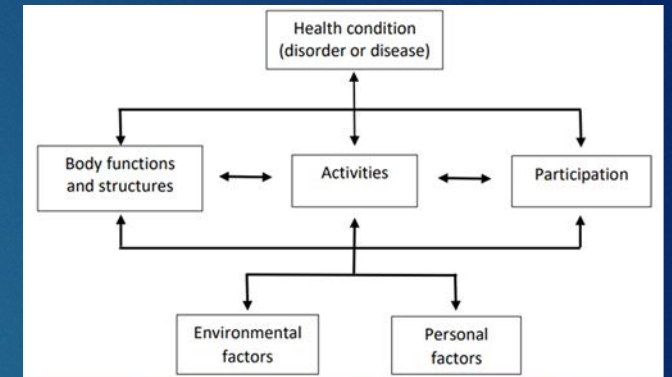
- ▶ Dagelijkse betekenisvolle activiteiten
 - ▶ Belangrijkheid
 - ▶ Uitvoering
 - ▶ Tevredenheid

Ergotherapeutische methodiek

- ▶ Interventieplan opstellen:
 - ▶ Hulpvraag
 - ▶ Analyse handelingssituatie en context
 - ▶ Gezamenlijke doelen opstellen en prioriteiten bepalen
- ▶ Interventie implementeren
 - ▶ Adviesverlening (methodeverandering, hulpmiddelen, (woning)aanpassingen)
 - ▶ Coaching
 - ▶ Training
 - ▶ Oudere persoon, mantelzorger, professional
- ▶ Continu interventie beoordelen

Ergotherapeutische methodiek

- ▶ Interventieplan opstellen:
 - ▶ Hulpvraag
 - ▶ Analyse handelingssituatie en context
 - ▶ Gezamenlijke doelen opstellen en prioriteiten bepalen
- ▶ Interventie implementeren
 - ▶ Adviesverlening (methodeverandering, hulpmiddelen, (woning)aanpassingen)
 - ▶ Coaching
 - ▶ Training
 - ▶ Oudere persoon, mantelzorger, professional
- ▶ Continu interventie beoordelen

Ergotherapeutische methodiek

- ▶ Interventieplan opstellen:
 - ▶ Hulpvraag
 - ▶ Analyse handelingssituatie en context
 - ▶ Gezamenlijke doelen opstellen en prioriteiten bepalen
- ▶ Interventie implementeren
 - ▶ Adviesverlening (methodeverandering, hulpmiddelen, (woning)aanpassingen)
 - ▶ Coaching
 - ▶ Training
 - ▶ Oudere persoon, mantelzorger, professional
- ▶ Continu interventie beoordelen

Empowerment
Gezondheidsgeletterdheid
Gedeelde besluitvorming
Collaboratie

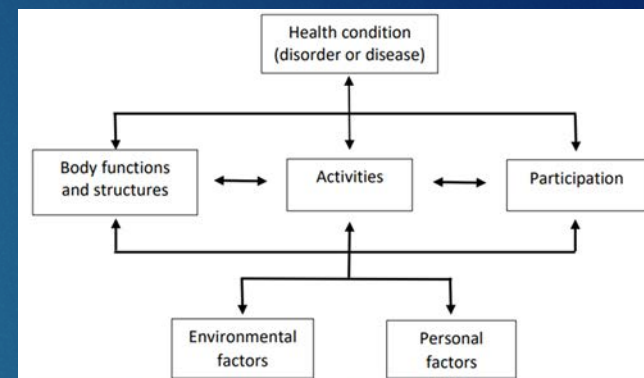
Gezondheidsgeletterdheid

5 Badkamer

		Ja	Nee	Heb ik niet
A	Ik gebruik de handgrepen die aangebracht zijn als steun voor de douche en het bad.			
B	Ik gebruik een zitbankje in de douche.			
C	Zowel in als voor de douche en het bad ligt een antislipmatje.			

6 Toilet

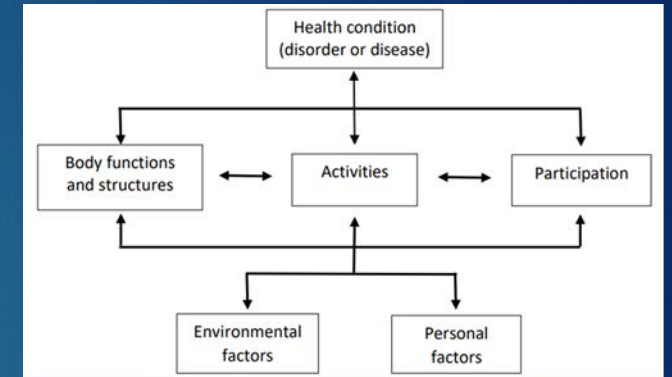
		Ja	Nee	Heb ik niet
A	Ik gebruik de handgreep die aangebracht is als steun bij het toilet.			
B	Voor het toilet ligt een antislipmatje.			

Ergotherapeutische methodiek

Rekening houdend met:

- ▶ Gezondheid en welzijn van de client
- ▶ Doelen, waarden, overtuigingen, handelingsnoden
- ▶ Handelingsvaardigheden en gewoonten client
- ▶ De activiteit
- ▶ Mogelijkheden en middelen binnen de omgeving
- ▶ Invloed van de omgeving
- ▶ Use of self
- ▶ Beste wetenschappelijke bewijsmateriaal

Huisarts

Kinesitherapeut

Ergotherapeut

Verpleegkundige

Mantelzorger

- ▶ Doorverwijzing?

- ▶ Eerste aanspreekpunt: Eerstelijnszones

- ▶ Positionering ergotherapie

- ▶ Zelfstandig (al dan niet ondersteund via nomenclatuur)
 - ▶ Via lokale dienstencentra
 - ▶ Via maatschappelijk werk mutualiteiten
 - ▶ Projectfinanciering

► Introductie:

Belang wonen in eigen omgeving & woonwensen oudere personen

► ADL, what's in a name?

► Thuiswonende oudere personen ondersteunen

► Wat ergotherapie kan bieden binnen het interprofessionele team

► **Conclusie**

Conclusie

- ▶ Ergotherapie vaak ingeschakeld bij gevorderde problemen met IADL of problemen met BADL => Monodisciplinaire ergotherapie weinig zinvol
Zelden ingeschakeld bij beperkingen op vlak van AADL
- ▶ Oudere persoon: complexe problematiek => multiple behoeften: multicomponent behandeling
- ▶ Ergotherapie: complementair aan kinesithérapie en andere zorg beroepen zoals verpleegkundige en psycholoog

Referenties

- ▶ Wiles JL, Leibling A, Guberman N, Reeve J, Allen RE. The meaning of "aging in place" to older people. *Gerontologist*. 2012 Jun;52(3):357-66. doi: 10.1093/geront/gnr098. Epub 2011 Oct 7. PMID: 21983126.
- ▶ Löfqvist C, Granbom M, Himmelsbach I, Iwarsson S, Oswald F, Haak M. Voices on relocation and aging in place in very old age--a complex and ambivalent matter. *Gerontologist*. 2013 Dec;53(6):919-27. doi: 10.1093/geront/gnt034. Epub 2013 Apr 26. PMID: 23626372.
- ▶ D'herde, J., Gruijthuijsen, W., Vanneste, D., Draulans, V., & Heynen, H. (2021). "I Could Not Manage This Long-Term, Absolutely Not." Aging in Place, Informal Care, COVID-19, and the Neighborhood in Flanders (Belgium). *International journal of environmental research and public health*, 18(12), 6482. <https://doi.org/10.3390/ijerph18126482>
- ▶ Gochoo M, Alnajjar F, Tan TH, Khalid S. Towards Privacy-Preserved Aging in Place: A Systematic Review. *Sensors (Basel)*. 2021 Apr 28;21(9):3082. doi: 10.3390/s21093082. PMID: 33925161; PMCID: PMC8124768.
- ▶ Satariano WA, Scharlach AE, Lindeman D. Aging, place, and technology: toward improving access and wellness in older populations. *J Aging Health*. 2014 Dec;26(8):1373-89. doi: 10.1177/0898264314543470. PMID: 25502245.
- ▶ Peek ST, Luijkx KG, Rijnaard MD, Nieboer ME, van der Voort CS, Aarts S, van Hoof J, Vrijhoef HJ, Wouters EJ. Older Adults' Reasons for Using Technology while Aging in Place. *Gerontology*. 2016;62(2):226-37. doi: 10.1159/000430949. Epub 2015 Jun 5. PMID: 26044243.
- ▶ De Coninck, Bekkering, G. ., Bouckaert, L., Declercq, A., Graff, M. J. ., & Aertgeerts, B. (2017). Home- and Community-Based Occupational Therapy Improves Functioning in Frail Older People: A Systematic Review. *Journal of the American Geriatrics Society (JAGS)*, 65(8), 1863–1869. <https://doi.org/10.1111/jgs.14889>.